

Minnesanteckningar från kommunstyrelsens pensionärsråds (KPR) möte med kommunstyrelsen den 24 augusti 2016, kl. 15.45-16.20, Stora Kollegiesalen, Stadshuset

Det gemensamma mötet har samordnats i enlighet med instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd (kfs 2007:15) där det fastställs att rådet ska sammanträda med representanter för kommunstyrelsen minst en gång per år.

I mötet deltog Karin Wanngård (S), ordförande för kommunstyrelsen och finansborgarrådet, Daniel Helldén (MP), vice ordförande för kommunstyrelsen, Clara Lindblom (V), personal- och äldreborgarrådet, samt övriga ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen enligt bilaga.

I mötet deltog också stadsdirektören Lars Rådih, stadssekreteraren Ulrika Gunnarsson samt handläggaren Maria Leffler. Från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) deltog i mötet rådets ordförande Lars Wettergren (PRO) och vice ordförande Birgitta Borg (SPF); ledamöterna och ersättare från PRO: Per Hansson, Anita Jonsson, Eva Birgitta Jacobsson, Donald Moonvall, Harry Wikner, Ulla Wihlman; från SPF: Olle Eriksson, Anders Lindbeck och Christina Teiner; från SKPF Barbro Ottosson samt från SPRF Kerstin Svenson.

Vid pennan:
Barbara Ahlmark, nämndsekreteraren för äldrenämnden.

Mötet

Mötet öppnades av finansborgarrådet Karin Wanngård (S) som välkomnade alla.

Lars Wettergren (PRO) tackade för inbjudan och framförde att KPR uppskattar att kommunstyrelsen tillsatte två stora utredningar, den ena rörande hemtjänsten och den andra rörande äldreboende (ÄBO-utredningen).

Han presenterade rådets frågor till kommunstyrelsen:

1. Revidering av instruktion för KPR

KPR föreslår ett förtydligande att rådet ska vara remissorgan ”till samtliga nämnder” i ärenden av principiell karaktär och som berör de äldre i staden.

KPR instämmer i förslaget att rådets sammansättning ska bestå av 18 ledamöter och föreslår ett tillägg att vid lika röstetal har ordförande utslagsröst.

Beträffande mandatperiod för råden avstyrker KPR förslaget om ändring till fyra år. Syftet med förslaget anges vara att ”minska administrationen”. En möjlig väg kan vara att utredning om organisationernas medlemsantal görs vart fjärde år men att förordnandet av ledamöter sker som hittills årsvis.

Det är enligt KPR tveksamt att ha långa mandatperioder för personer i förhållandevis hög ålder. Man bör undvika att binda upp ledamöter för så lång tid som fyra år. Detta underlättar rekryteringen vid vakanser. Uppdraget som ledamot i KPR ska inte underskattas. Det kräver god orientering om utvecklingen inom äldreområdet. Rådet vill därför bibehålla systemet med ettåriga mandat.

Avsnittet om KPRs arbetsformer bör kompletteras med att rådet ska sammanträda med stadens äldreombudsman två gånger per år.

Finansborgarrådet Karin Wanngård tog emot rådets synpunkter rörande en ny instruktion för KPR och äldreborgarrådet Clara Linblom tillade att stadens äldreombudsman ska samverka med KPR i olika frågor som angår äldreomsorgen också utöver ramar för de stadgade två möten per år. Clara Lindblom påpekade att rådet bör utveckla även samverkan med andra organ i staden i frågor som angår trafik, boende, m.m.

2. Hemtjänstutredningen

Rådet anser att hemtjänstutredningen innehåller många klara förbättringar för den enskilde mottagaren av hemtjänst samt för stadens berörda enheter. Däremot borde förslaget om upphandlingsform belysa några av de uppenbara nackdelar vid tillämpningen av LOV i nuvarande form. Staden har godkänt 130 utförare vilket försvårar samverkan med landstingets hemsjukvård och stadens biståndshandläggning och även med utförare. För många äldre personer skapar den stora mängden av valmöjligheter en praktisk omöjlighet att i denna mängd av företag välja den lämpligaste utföraren. Inte minst gäller det äldre personer med kognitiv nedsättning.

KPR anser att man bör införa i förfrågningsunderlag för kommande upphandlingar av hemtjänsten högre krav på personalens kunskapsnivå, kontinuitet, språkkunskaper i svenska så att färre företag ställer upp. Hemtjänsten angår ju äldre och sårbara människor och då ska inte vem som helst ha rätt att ta hand om dem.

Äldreborgarrådet Clara Lindblom instämmer i rådets resonemang och framför att formulering av förfrågningsunderlag och upphandlingskriterier berör många juridiska aspekter och frågor.

3. ÄBO

KPR anser sammanfattningsvis att den föreliggande äldreboendeutredningen har så stora brister att en ny utredning bör tillsättas. Den bör utgå från att kvarboendepincipen inte ska vara huvudregel, utan den enskildes valfrihet ska stå i förgrunden. Servicehusboendet ska utökas istället för att minska, dels för att öka valfriheten, dels för att bidra till bättre resursutnyttjande på bostadsmarknaden. De föreslagna aktivitetscentra måste få finansiering över stadsdelsnämndernas budget. Rådets representanter har, trots påstötningar och trots att boende är en fråga av största betydelse för äldre, inte kallats för diskussion innan förslaget lagts. KPR förutsätter dock att få bidra med sin kompetens i den nya utredningen.

Utredningen tar inte upp privata äldre/serviceboenden, som inte kräver biståndsbeslut utan begränsas till erbjudanden som staden kan göra. I delrapporten föreslås att staden ska erbjuda tre boendeformer för äldre: trygghetsboende med aktivitetscenter, servicehus och vård- och omsorgsboende. Det ”nya” trygghetsboendet ska liksom f.n. förmedlas av bostadsförmedlingen medan servicehusboende och vård- och omsorgsboende förutsätter biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen.

En utveckling av trygghetsboende med aktivitetscenter kan enligt KPR vara en intressant väg att gå. Men denna boendeform måste få lägre hyresnivåer så att många intresserade inte avstår med hänsyn till sin ekonomi. De flesta pensionärerna har ca 9000 kr brutto per månad i pension och kan inte flytta till trygghetsboenden som kostar mycket mer än ca 4000 kr/månad i hyra. I den fortsatta utredningen måste detta rättas till. En viktig del blir också hur aktivitetscentren kommer att utformas.

Angående servicehusen har kraftiga nedskärningar gjorts under senaste tiden. År 1993 fanns i Stockholm 7600 personer i servicehus och därtill kom ett stort antal s.k. insprängda pensionärslägenheter i det kommunala beståndet av hyreslägenheter. Delrapporten redovisar att antalet boende i

servicehus nu uppgår till 1673. Antalet äldre 65+ och 80+ har samtidigt ökat kraftigt. Utredningen förordar trots detta ytterligare inskränkningar.

KPR har vid flera tillfällen framfört kritik mot införande av stora begränsningar i biståndsbedömning och skärpning av intagningsregler för beviljande av platser på servicehus. Utredningen argumenterar för att äldres förväntningar att kunna flytta till servicehus är för höga och att man inte tolkat vilka kriterier som gäller. Mellan 30 och 40 procent av de som överklagar får rätt i sin ansökan. Däremot är antalet överklagningar förhållandevis lågt eftersom många äldre inte orkar överklaga för att få sin sak prövad.

KPR anser att servicehusen bör behållas, de är en resurs som behöver utvecklas och moderniseras även i framtiden för de äldre som inte har råd med andra nya boendeformer. Detta bör gälla även för korttidsboende för att det förväntas bli en allt viktigare resurs inte minst som avlösning vid vård av närstående.

I kommunfullmäktigess uppdrag i budget 2015 uttalades att staden ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt boende. Enligt KPRs uppfattning bör resurserna dimensioneras så att möjlighet till flytt till annat boende kan genomföras med en generös och flexibel tillämpning av kvarboendeprincipen. Det är ovärdigt att känna sig som fånge i sin egen lägenhet. Många får plats på vård- och omsorgsboende i allt för hög ålder och som antingen är så sjuka att de inte längre kan bo själv eller som är i livets slutskede då de bor bara några månader innan de avlider. Det är en nedslående utveckling som utredningen inte närmare belyser. Men det speglar en bild av de allra äldstas situation som är långt ifrån human, där vård- och omsorgsboenden betraktas som dolda palliativa billiga vårdplatser.

Rörande planering av nyproduktion håller inte delrapporten ihop med SWECO:s prognoser 2040 för olika åldersgrupper. Att beräkna de kommande årens budgetutgifter enligt SWECOs prognoser är ej sannolik enligt KPR.

Finansborgarrådet Karin Wanngård anförde att äldreboendeplanen (ÄBO) kommer att fördjupas och kompletteras, bl.a. rörande avslagsbeslut på äldres ansökningar om plats på vård- och omsorgsboende.

I detta instämde äldreborgarrådet Clara Lindblom och tackade KPR för flera synpunkter. Clara Lindblom tog upp bl.a. att

Äldreroteln anser också att hyrorna på trygghetsboenden är höga och att man måste hitta billigare boendalternativ som inte uteslutande erbjuder en lyxig standard. Roteln och äldreförvaltningen ska fortsätta med utvecklings- och fördjupningsarbete med ÄBO-utredningen, trygghetsboendeformer och aktivitetscentra.

Staden ska behålla servicehus och se över hur dessa eftersatta hus ska anpassas och renoveras för att skapa bra boendeplatser åt äldre.

Riktlinjer för myndighetsutövning i staden ska ses över.

I stadens saknas platser som ger trygghet och service åt äldre. Förslag om ökad bemanning och rörande service åt äldre kommer att tas fram.

Olle Eriksson tog upp att ÄBO-utredningen omfattar bara offentlig sektor men de flesta äldre i Stockholm bor i lägenheter som ägs av privata fastighetsägare eller företag/stiftelser m.m.

Clara Lindblom svarade att staden sätter igång ett samarbete med privata fastighetsägarnas organisationer och att högre krav kommer att ställas också för privat bostadssektor.

Lars Wettergren framförde därutöver att KPR uppskattar att kommunstyrelsen beviljade anslag till Stiftelsen "Äldrecentrum". KPR föreslår att kommunstyrelsen ger Äldrecentrum i uppdrag att utreda hur likvärdig äldreomsorgen i stadsdelsnämnderna är. Utredningen bör göras per varje stadsdelsnämnd. Utifrån Äldrecentrums utredningsresultat bör stadens äldreomsorgsplaner tas fram.

Finansborgarrådet Karin Wanngård tackade KPR för synpunkter och framförde att kommunstyrelsen tar med sig rådets frågor i sitt vidare arbete.

Vid pennan 
Barbara Ahlmark
Nämndsekreterare

Närvaro vid kommunstyrelsens sammanträde med KPR onsdagen den 24 augusti 2016

			Närvaro	Tjänstgörande ersättare
Ordförande	S	Karin Wanngård	X	
1:e vice ordförande	M	Anna König Jerlmyr	-	Markus Nordström
2:e vice ordförande	MP	Daniel Helldén	X	
Ledamöter	S	Jan Valeskog	X	
	S	Maria Östberg Svanelind	X	
	S	Bawer Kevir	X	
	MP	Katarina Luhr	X	
	V	Clara Lindblom	X	
	M	Joakim Larsson	-	Jonas Nilsson
	M	Cecilia Brinck	X	
	M	Dennis Wedin	-	Lars Jilmstad
	M	Johanna Sjö	X	
	L	Lotta Edholm	X	
Ersättare	S	Rana Carlstedt	X	
	S	Stefan Hansson	-	
	S	Karin Gustafsson	X	
	MP	Sara Pettigrew	-	
	MP	Erik Malm	X	
	V	Ann-Margarethe Livh	-	
	Fi	Sissela Nordling Blanco	X	
	M	Markus Nordström	X	
	M	Jonas Nilsson	X	
	M	Lars Jilmstad	X	
	L	Björn Ljung	-	
	C	Jonas Naddebo	X	
	KD	Erik Slottner	X	
Borgarråd	S	Roger Mogert	-	
	S	Emilia Bjuggren	-	
	S	Olle Burell	-	
	MP	Åsa Lindhagen	-	

Dessutom närvarar stadsdirektör Lars Råd, stadssekreterare Ulrika Gunnarsson samt handläggare Maria Leffler.